

**Ymateb gan y Dirprwy Weinidog
Gwasanaethau Cymdeithasol i
argymhellion y grŵp llywio
annibynnol yn adroddiad yr
Adolygiad Gweinidogol o
Gyfleoedd Chwarae, a
gyhoeddwyd ar 3 Chwefror 2023**

23 Hydref 2023

Cyflwyniad.....	2
Argymhellion	3
Argymhelliad allweddol 1: Mabwysiadu agwedd strategol tuag at ddigonolrwydd chwarae ar draws holl feysydd polisi Llywodraeth Cymru.....	3
Argymhelliad allweddol 2: Sicrhau bod offerynnau polisi Llywodraeth Cymru'n cynnwys mesurau i gefnogi gallu plant i wneud y gorau o gyfleoedd i chwarae.	7
Argymhelliad allweddol 3: Sicrhau bod unrhyw gynlluniau ar gyfer adfer wedi'r pandemig a'r argyfwng costau byw yn ystyried hawl plant i chwarae.	9
Argymhelliad allweddol 4: Sicrhau bod cyllid ac adnoddau digonol ar gyfer gweithredu'r Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae statudol yn ei chyfanrwydd.....	11
Argymhelliad allweddol 5: Cefnogi trosglwyddiad rhaglen wybodaeth i'r cyhoedd am yr hawl i chwarae.	14
Argymhelliad allweddol 6: Defnyddio'r Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae'n ehangach i gwmpasu ystod eang o gyrrff eraill.	15
Argymhelliad allweddol 7: Sicrhau bod yr hawl i chwarae wedi ei hymgorffori yn ddigonol mewn offerynnau a phenderfyniadau polisi strategol.....	17
Argymhelliad allweddol 8: Sicrhau bod egwyddor chwarae fel mater o gyfiawnder gofodol yn cael ei chydabod a'i deall trwy Bolisi Cynllunio Cymru.	18
Argymhelliad allweddol 9: Sicrhau bod safbwyntiau a phrofiadau plant yn hysbysu'r ffyrdd y mae cymdogaethau'n cael eu cynllunio a'u rheoli.	21
Argymhelliad allweddol 10: Sicrhau bod trefniadau diogelu digonol mewn lleoliadau gwaith chwarae.	23
Argymhelliad allweddol 11: Adolygu rheoliadau gwarchod plant a gofal dydd a gorchmynion sy'n ymwneud â gwaith chwarae.	25
Argymhelliad allweddol 12: Datblygu isadeiledd strategol ar gyfer datblygu'r gweithlu gwaith chwarae.	27
Argymhelliad allweddol 13 Sicrhau bod cyllid digonol ar gael ar gyfer datblygu'r gweithluoedd chwarae a gwaith chwarae.	30
Argymhelliad allweddol 14: Hyrwyddo pwysigrwydd chwarae a'r defnydd o diroedd ysgol fel ased cymunedol ar gyfer chwarae trwy'r polisi ysgolion bro.	33
Argymhelliad allweddol 15: Cynyddu a gwella amserau chwarae ac egwyl mewn ysgolion.....	35

Cyflwyniad

Yn hydref 2019, lansiodd Llywodraeth Cymru Adolygiad Gweinidogol o Gyfleoedd Chwarae a hwyluswyd gan grŵp llywio allanol a oedd yn cynnwys arbenigwyr chwarae a gwaith chwarae traws-broffesiynol. Nod yr [adolygiad](#) oedd asesu lle mae Cymru erbyn hyn o ran y polisi chwarae a llywio'r ffordd y mae Llywodraeth Cymru'n datblygu ac yn symud yr agenda chwarae yn ei blaen yn y dyfodol. Fe wnaeth yr adolygiad hefyd ystyried y cynnydd a wnaed tuag at gyflawni ein gweledigaeth ar gyfer chwarae, ac a yw'r weledigaeth honno yn parhau i fod yn berthnasol. Amlinellodd y camau y mae angen eu cymryd i symud ymlaen â'r agenda chwarae er mwyn cyflawni'r weledigaeth.

Oherwydd yr angen i ymateb ar frys i bandemig Covid-19, cafodd yr Adolygiad Gweinidogol o Gyfleoedd Chwarae ei ohirio dros dro. Roedd ailgychwyn yr adolygiad yn flaenoriaeth allweddol i Lywodraeth Cymru a dechreuwyd cynnal cyfarfodydd y grŵp llywio unwaith eto ym mis Tachwedd 2021. Yn dilyn adborth gan aelodau, adolygwyd y cynlluniau i ganiatáu trafodaeth fwy manwl er mwyn llunio adroddiad terfynol eang sydd wedi'i fframio'n dda. Arweiniodd hyn at hwyluso'r gweithdai thematig canlynol gan Chwarae Cymru gyda chefnogaeth swyddogion o Lywodraeth Cymru:

- Thema 1: Aliniad deddfwriaeth allweddol sy'n effeithio ar yr hawl i chwarae
- Thema 2: Y Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae a chyllid
- Thema 3: Cyfiawnder gofodol
- Thema 4: Darpariaeth a rheoleiddio gwaith chwarae
- Thema 5: Y gweithlu a chymwysterau
- Thema 6: Chwarae ac addysg

Gyda chefnogaeth y Grŵp Llywio, cydlynodd Chwarae Cymru y gwaith o ddrafftio'r [adroddiad](#) terfynol a'r papur cefndir a groesawyd gan y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol ym mis Chwefror 2023.

Mae adroddiad y Grŵp Llywio yn cynnwys tabl o bymtheg argymhelliad allweddol, a ategir gan gerrig milltir awgrymedig ar sut y gellid cyflawni canlyniadau disgwyliedig y grŵp llywio.

Mae'r ymateb hwn gan y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol yn esbonio sut mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu bwrw ymlaen â'r argymhellion a'r cerrig milltir awgrymedig yn adroddiad yr Adolygiad Gweinidogol o Gyfleoedd Chwarae, neu eu harchwilio ymhellach. Mae'r ymateb hefyd yn nodi'r camau a fydd yn cael eu cymryd i gyflawni canlyniadau disgwyliedig y Grŵp Llywio.

Argymhellion

Argymhelliad allweddol 1: Mabwysiadu agwedd strategol tuag at ddigonolrwydd chwarae ar draws holl feysydd polisi Llywodraeth Cymru.

Ymateb Llywodraeth Cymru: Derbyn.

Mae Gweinidogion Cymru yn cytuno bod hawliau plant yn gyfrifoldeb i bawb, a dyna pam mae plant a phobl ifanc yn cael eu hadlewyrchu mewn sawl portffolio ar draws Llywodraeth Cymru a'u bod yn bwysig iawn i ffordd o feddwl y Cabinet a'r gwaith o lunio polisiâu. Mae'r cyfrifoldeb cyfunol hwn dros blant ar draws y Cabinet yn cefnogi Llywodraeth Cymru i weithio'n strategol ar draws meysydd polisi ac rhoi ffocws ar hawliau'r plentyn a'r hawl i chwarae.

Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn sefydlu Bwrdd Gweithredu'r Adolygiad o Gyfleoedd Chwarae a fydd, er mwyn sicrhau parhad, yn cynnwys swyddogion polisi Llywodraeth Cymru y mae eu cylch gwaith yn gysylltiedig â chwarae. Roedd llawer o'r rhain yn aelodau o Fwrdd Prosiect yr Adolygiad Gweinidogol o Gyfleoedd Chwarae. Bydd y Bwrdd Gweithredu yn ymgysylltu â'r rhanddeiliaid perthnasol ar ddiwygiadau polisi sy'n gysylltiedig â Chwarae.

Bydd y Bwrdd yn cyfarfod bob chwe mis i adolygu'r camau y cytunwyd arnynt i gefnogi gweithredu'r argymhellion allweddol a wnaed yn adroddiad yr Adolygiad Gweinidogol o Gyfleoedd Chwarae. Bydd y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol yn rhoi diweddariad blynyddol ar y cynnydd a wnaed o ran bwrw ymlaen â'r gweithgareddau a amlinellir yn yr ymateb hwn, a disgwylir yr adroddiad cyntaf yn hydref 2024.

Bydd y Bwrdd Gweithredu yn goruchwyllo'n strategol y gwaith o weithredu'r argymhellion sy'n ymwneud â'u meysydd polisi, ac yn cydweithio i sicrhau bod eu priod Weinidogion yn cael eu diweddarau ar unrhyw gamau gweithredu a gymerir i gyflawni canlyniadau disgwyliedig y Grŵp Llywio a amlinellir isod:

- Mae chwarae'n cael ei ystyried yn strategol gan Gabinet Llywodraeth Cymru. Mae materion sy'n effeithio ar gyfleoedd i chwarae'n cael eu hystyried yn strategol yn natblygiad polisi Llywodraeth Cymru. Mae datblygiad polisi cenedlaethol yn cael ei fonitro yn erbyn y Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae.
- Mae cyfraniad digonolrwydd cyfleoedd chwarae i bolisiâu ac agendâu eraill yn cael ei gydnabod yn groyw mewn canllawiau a chynlluniau.
- Mae gwell cydweithrediad ar draws y sectorau gwaith ieuenctid a gwaith chwarae ar lefel genedlaethol, ranbarthol a lleol.
- Mae aliniad polisi ar lefel leol yn cael ei gefnogi'n well, ac mae amrywiaeth cyd-destunau lleol yn cael ei ystyried mewn cynlluniau.
- Mae egin-bolisiâu a pholisiâu esblygol fel Cynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol a chynlluniau sy'n mynd i'r afael â'r argyfyngau hinsawdd a natur i gyd yn ystyried y materion sy'n effeithio ar chwarae.

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
1.1	Dylai chwarae fod yn ganolog i bortffolio'r Gweinidog Cymreig sy'n gyfrifol am blant a phobl ifanc, gyda goruchwyliaeth o weithio traws-bolisi rhwng chwarae a meysydd polisi eraill.	Nid oes angen gweithredu. Mae gan bedwar o Weinidogion Cymru gyfrifoldeb am blant yn eu portffolios: • Y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol • Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol (Aelod o'r Cabinet) • Y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant • Gweinidog y Gymraeg ac Addysg (Aelod o'r Cabinet) Gan fod Llywodraeth Cymru a'i Chabinet wedi llofnodi Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP), rhaid i bob cyngor i Weinidogion Cymru roi sylw i'r Confensiwn a hawliau plant. Mae'r cyfrifoldeb cyfunol hwn am blant ar draws y Cabinet yn cefnogi Llywodraeth Cymru i weithio'n strategol ar draws meysydd polisi ac yn sicrhau bod hawliau plant yn cael eu hadlewyrchu ar draws y llywodraeth, yn hytrach na rhoi plant i mewn i un maes portffolio. Rydym o'r farn bod hyn yn ddigonol i gydymffurfio â'r argymhelliad.	Amherthnasol

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
1.2	Sefydlu strategaeth digonolrwydd chwarae traws-bolisi a grŵp monitro, sy'n cwrdd yn flynyddol i adolygu blaenoriaethau cenedlaethol. Bydd y grŵp yn cynhyrchu a monitro cynllun gweithredu yn erbyn argymhellion allweddol ac adrodd i'r Gweinidog.	Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn sefydlu Bwrdd Gweithredu mewnol ar gyfer yr Adolygiad o Gyfleoedd Chwarae. Bydd aelodaeth y Bwrdd Gweithredu'n cynnwys cynrychiolwyr o bob un o'r meysydd polisi allweddol. Caiff cyfarfod cyntaf y Bwrdd ei gynnal yn hydref 2023 a chynhelir cyfarfodydd bob chwe mis. Bydd rhanddeiliaid allanol allweddol yn cael eu gwahodd i fynychu'r cyfarfodydd, fel y bo'n briodol.	Tymor byr
1.3	Datblygu a chynnal polisi chwarae byw a dogfen mapio deddfwriaethau sy'n cefnogi a chynnal y cysylltiadau rhwng chwarae a meysydd polisi eraill ar lefel genedlaethol.	Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn adolygu ac yn adnewyddu'r polisi chwarae a'r dogfennau mapio deddfwriaeth a rannwyd gyda Grŵp Llywio'r Adolygiad Gweinidogol o Gyfleoedd Chwarae. Bydd y dogfennau hyn yn cael eu diweddarau bob chwe mis o leiaf a'u rhannu gyda'r Bwrdd Gweithredu.	Tymor byr
1.4	Dynodi eiriolwyr chwarae adrannol ar draws feysydd polisi.	Bydd aelodau'r Bwrdd Gweithredu yn enwebu cynrychiolwyr polisi Llywodraeth Cymru a fydd yn hyrwyddo pwysigrwydd chwarae yn eu maes polisi.	Tymor byr
1.5	Sicrhau bod deddfwriaeth digonolrwydd cyfleoedd chwarae'n cael ei chynnwys yn groyw mewn canllawiau polisi eraill er mwyn sicrhau craffu traws-bolisi yn genedlaethol a gweithredu traws-bolisi yn lleol.	Gofynnir i aelodau'r Bwrdd Gweithredu ystyried a ddylid cynnwys cyfeiriad at chwarae mewn unrhyw ganllawiau y maent yn eu cyflwyno neu'n eu diweddarau. Yn ogystal, mae swyddogion Polisi Chwarae yn cael cyswllt rheolaidd â meysydd polisi allweddol a, lle bo'n briodol, byddant yn argymhell cynnwys digonolrwydd chwarae a phwysigrwydd chwarae mewn meysydd polisi allweddol.	Tymor byr

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
1.5 parhad		Mae gwaith traws-bolisi eisoes yn cael ei weithredu, er enghraifft bydd y Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae yn ymddangos yng nghanllawiau cyllid referniw a chyfalaf y Gronfa Teithio Llesol ac Ysgolion Bro.	
1.6	Sicrhau bod polisïau newydd ac egin-bolisïau megis y Cynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol a chynlluniau sy'n mynd i'r afael â'r argyfyngau hinsawdd a natur yn cael eu hadlewyrchu mewn cyfarwyddyd digonolrwydd cyfleoedd chwarae a chynllun gweithredu Llywodraeth Cymru.	Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn gweithio gyda chydweithwyr polisi ar draws Llywodraeth Cymru drwy'r Bwrdd Gweithredu i sicrhau bod unrhyw bolisïau newydd a pholisï sy'n dod i'r amlwg, lle bo'n berthnasol, yn ystyried digonolrwydd chwarae.	Tymor byr

Argymhelliad allweddol 2: Sicrhau bod offerynnau polisi Llywodraeth Cymru'n cynnwys mesurau i gefnogi gallu plant i wneud y gorau o gyfleoedd i chwarae.

Ymateb Llywodraeth Cymru: Derbyn.

Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol wrth adolygu ac adnewyddu'r offer Dyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae a chanllawiau statudol ategol i gyflawni canlyniadau disgwyliedig y Grŵp Llywio a amlinellir isod:

- Mae hawl plant i chwarae'n cael ei chydabod fel thema sy'n traws-dorri o fewn meysydd polisi a rhaglenni a ariennir sy'n cael eu hanelu at blant, teuluoedd a chymunedau.
- Mae Awdurdodau Lleol yn cael eu cefnogi'n well i asesu a sicrhau cyfleoedd digonol i chwarae.
- Mae canfyddiadau ymchwil, adolygiadau o Asesiadau Digonolrwydd Chwarae a barn plant i gyd yn cael eu hymateb iddynt.
- Mae prosesau monitro'n adlewyrchu bod digonolrwydd cyfleoedd chwarae'n broses a'i fod yn ymwneud â chreu'r amodau ar gyfer chwarae, yn hytrach na dim ond darparu data meintiol.

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
2.1	Adolygu, adfywio ac ail-lansio cyfarwyddyd statudol <i>Cymru – gwlad lle mae cyfle i chwarae</i> .	Mae swyddogion Polisi Chwarae yn gweithio gyda Chwarae Cymru a'r Rhwydwaith Cenedlaethol Digonolrwydd Chwarae i adnewyddu'r Pecyn Cymorth Asesu Digonolrwydd Chwarae a'r canllawiau statudol ategol - Cymru - Gwlad sy'n Gyfeillgar i Chwarae	Tymor byr
2.2	Diweddarau'r <i>Pecyn Cymorth Asesu Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae</i> i adlewyrchu datblygiadau diweddar yn y broses adolygu. Dylai hyn gynnwys offerynnau i ddatblygu a chyhoeddi asesiad	Gweler 2.1	Tymor byr

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
2.2 parhad	digonolrwydd cyfleoedd chwarae sy'n gyfeillgar at blant. Dylid hefyd gynnwys chwarae fel mater o gyfiawnder gofodol.		
2.3	Datblygu cyfarwyddyd diamwys a diweddarau'r Templed Asesu Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae, i sicrhau system adrodd gyson sy'n adlewyrchu amrywiaeth o gyd-destunau digonolrwydd chwarae ar draws awdurdodau lleol.	Yn unol â 2.1, byddwn yn gweithio gyda'r sector i ddatblygu templed wedi'i ddiweddarau a chanllawiau ategol.	Tymor byr
2.4	Defnyddio adolygiad yr Asesiadau Digonolrwydd Chwarae i dynnu sylw at faterion sydd wastad yn heriol i awdurdodau lleol sicrhau cynnydd arnynt (fel yswiriant, cynhwysiant, recriwtio, cymwysterau a chadw staff).	Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn amlinellu canfyddiadau'r Rhwydwaith Cenedlaethol Digonolrwydd CyflChwarae. Byddant yn cyflwyno'r heriau y mae awdurdodau lleol yn dod ar eu traws wrth geisio cwrdd â'r 9 Mater Asesu Digonolrwydd Chwarae i Fwrdd Gweithredu'r Adolygiad o Gyfleoedd Chwarae, gan awgrymu atebion posibl i'w hystyried.	Tymor byr
2.5	Dynodi a gweithredu ymyriadau sy'n cefnogi datrysiadau i'r heriau hyn (a restrir uchod).	Gweler 2.4	Tymor byr

Argymhelliad allweddol 3: Sicrhau bod unrhyw gynlluniau ar gyfer adfer wedi'r pandemig a'r argyfwng costau byw yn ystyried hawl plant i chwarae.

Ymateb Llywodraeth Cymru: Derbyn.

Mae Llywodraeth Cymru yn rhoi cryn bwys ar chwarae a'i bwysigrwydd i fywydau plant yn ein cymdeithas.

Mae mynediad at gyfleoedd chwarae o ansawdd uchel yn hanfodol ar gyfer datblygiad cymdeithasol, emosiynol a chorfforol pob plentyn a gall liniaru effeithiau negyddol tldi ar fywydau plant a helpu i feithrin eu gwydnwch. Mae profiadau o'r fath o fudd i blant o ran eu hiechyd, eu hapusrwydd a'u lles, ac yn gosod y sylfaen ar gyfer cyrraedd eu potensial llawn fel oedolion. Maent hefyd yn cyfrannu at ddysgu, datblygiad a rhagolygon bywyd plant yn y dyfodol.

Mae Llywodraeth Cymru yn croesawu cyhoeddi dadansoddiad Chwarae Cymru o Asesiadau Digonolrwydd Chwarae 2022 "Cyflwr Chwarae" a'r adroddiad "[Beth mae plant yn ei ddweud am chwarae yng Nghymru: 2022](#)" a ddrafftwyd gan David Dallimore. Bydd y tîm Polisi Chwarae yn adolygu'r camau a gymerwyd i gyflawni canlyniadau disgwylidig y Grŵp Llywio a amlinellir isod:

- Mae pwysigrwydd chwarae plant ar gyfer eu hiechyd a'u lles yn cael ei gydnabod.
- Mae cynnaladwyedd gwaith chwarae'n cael ei ystyried a'i wynebu.

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
3.1	Ystyried y gwaith arolygon a gynhaliwyd gyda phlant ar gyfer Asesiadau Digonolrwydd Chwarae ac astudiaethau eraill.	Bydd Bwrdd Gweithredu'r Adolygiad o Gyfleoedd Chwarae yn ystyried ac yn lledaenu canfyddiadau allweddol yr arolygon a gynhaliwyd gyda phlant ar gyfer yr Asesiadau Digonolrwydd Chwarae ac astudiaethau eraill.	Tymor canolig
3.2	Ystyried canfyddiadau ymchwiliad y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol <i>Gofal plant a chyflogaeth rhieni: y pandemig a thu hwnt</i> i fynd i'r afael â	Rhoddodd Llywodraeth Cymru ymateb manwl (https://senedd.wales/media/hg5pnma/p/gen-ld15034-e.pdf) i'r argymhellion a wnaed gan adroddiad y Pwyllgor	Wedi'i gwblhau

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
3.2 parhad	materion yn ymwneud ag effaith y pandemig ar ddarpariaeth gofal plant a gwaith chwarae.	Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol.	
3.3	Sicrhau bod y gefnogaeth i helpu awdurdodau lleol i gynllunio a darparu ar gyfer darpariaeth gwaith chwarae cynaliadwy yn eu harwain hefyd i ddefnyddio data o'r Asesiadau o Ddigonolrwydd Gofal Plant a'r Asesiadau Digonolrwydd Chwarae.	Gweler 2.1	Tymor byr
3.4	Ystyried effaith mentrau neu raglenni a ariennir o'r newydd sydd wedi'u dylunio i gefnogi adferiad wedi COVID-19 ac allai orgyffwrdd â neu ddyblygu darpariaeth gwaith chwarae sy'n bodoli eisoes.	Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn ystyried hyn os bydd cyllid newydd ar gael.	Tymor canolig

Argymhelliad allweddol 4: Sicrhau bod cyllid ac adnoddau digonol ar gyfer gweithredu'r Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae statudol yn ei chyfanrwydd.

Ymateb Llywodraeth Cymru: Derbyn mewn egwyddor.

Mae Llywodraeth Cymru yn defnyddio cyllid craidd i ariannu Chwarae Cymru, y sefydliad sy'n hyrwyddo hawl plant i chwarae, a chonsortïwm gofal plant Cwlwm sy'n cynnwys pum sefydliad sy'n darparu gwasanaeth integredig dwyieithog i sicrhau'r canlyniadau gorau posibl i blant a theuluoedd ledled Cymru.

Pan gyflwynwyd y Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae, cytunwyd gyda Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru y byddai'n niwtral o ran cost. Cytunodd Llywodraeth Cymru i ddarparu cyllid i awdurdodau lleol drwy Grant Cyfleoedd Chwarae Cymru Gyfan pan fydd ar gael.

Ers cyflwyno'r Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae ym mis Tachwedd 2012, mae Llywodraeth Cymru wedi sicrhau bod £30.330m o gyllid refeniw ar gael i awdurdodau lleol i'w galluogi i fodloni'r gofynion.

Ar gyfer blynyddoedd ariannol 2020-2021 a 2021-2022, dyfarnodd Llywodraeth Cymru gyfanswm o £8m o gyllid cyfalaf i awdurdodau lleol ar gyfer adfer wedi Covid. Rhoddodd yr arian cyfalaf yr hyblygrwydd i awdurdodau lleol brynu eitemau ar raddfa fawr ac adnewyddu meysydd chwarae a mynediad i feysydd chwarae; roedd hyn yn dibynnu ar y blaenoriaethau a nodwyd yn eu Hasesiadau Digonolrwydd Chwarae.

Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn parhau i adolygu opsiynau ariannu i gefnogi gweithredu ehangder llawn y Ddyletswydd Digonolrwydd Chwarae statudol wrth weithio tuag at ganlyniadau disgwylidig y Grŵp Llywio a amlinellir isod:

- Mae cydymffurfedd yr awdurdod lleol gyda gweithrediad y Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae'n cael ei gefnogi.
- Mae hawl plant i chwarae'n cael ei chydabod fel thema sy'n traws-dorri o fewn meysydd polisi a rhaglenni a ariennir sy'n cael eu hanelu at blant, teuluoedd a chymunedau.
- Mae agwedd strategol awdurdod lleol cyflawn tuag at ddigonolrwydd cyfleoedd chwarae'n cael ei ddatblygu a'i gynnal.
- Rydym yn delio gyda materion sy'n ymwneud â recriwtio a chadw staff y gweithluoedd chwarae a gwaith chwarae.
- Mae awdurdodau lleol yn derbyn gwell cefnogaeth i weithredu'r Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae trwy ddyraniad mwy strategol ariannu ac adnoddau.
- Mae isadeiledd y sector chwarae gwirfoddol wedi cryfhau ac mewn sefyllfa well i ymgymryd â rolau strategol yn ogystal â throsglwyddo.

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
4.1	Dynodi ffrwd ariannu ar gyfer rôl digonolrwydd cyfleoedd chwarae dynodedig, sydd wedi'i diffinio'n gwbl eglur, ym mhob awdurdod lleol yng Nghymru.	Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i ystyried y gofynion o ran cyllid i awdurdodau lleol allu cyflawni eu dyletswydd statudol.	Tymor hir
4.2	Sicrhau bod yr isadeiledd cenedlaethol, yn cynnwys y rôl a ddarperir gan Chwarae Cymru, yn gadarn ac wedi'i hariannu'n ddigonol i gefnogi disgwyliadau cynyddol chwarae a gwaith chwarae.	Mae Llywodraeth Cymru yn rhoi gwerth mawr ar gyfleoedd chwarae a chwarae i blant. Mae Llywodraeth Cymru yn defnyddio cyllid craidd i ariannu Chwarae Cymru ac mae'n archwilio llwybrau i fanteisio i'r eithaf ar gyllid ar gyfer chwarae.	Tymor hir
4.3	Cynnal buddsoddiad blynyddol mewn digonolrwydd cyfleoedd chwarae (fel Grant Cyfleoedd Chwarae Cymru Gyfan) sy'n darparu lefel isafswm o ariannu ac sy'n ymateb i anghenion sy'n codi.	Gweler 4.1	Tymor hir
4.4	Adolygu sut y mae buddsoddiadau blynyddol (fel Grant Cyfleoedd Chwarae Cymru Gyfan) yn cael eu dyrannu i awdurdodau lleol. Os oes angen, adolygu'r model i alluogi dyraniad strategol gwell o gyllid sydd ar gael.	Mae Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid i'r 22 awdurdod lleol drwy'r Prosiect Gwyliau Gwaith Chwarae. Bydd Llywodraeth Cymru yn ystyried opsiynau ar gyfer rhoi cyllid i awdurdodau lleol er mwyn darparu cyfleoedd i chwarae.	Tymor hir
4.5	Sicrhau bod unrhyw gyfarwyddyd sy'n dod gyda rhaglenni ariannu'n pwysleisio ac atgyfnerthu rôl cymdeithasau chwarae gwirfoddol rhanbarthol a'r sector chwarae gwirfoddol.	Mae canllawiau cyllid Llywodraeth Cymru ar gyfer awdurdodau lleol yn annog gwaith gyda'r trydydd sector a grwpiau cymunedol wrth greu cyfleoedd chwarae. Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn parhau i godi ymwybyddiaeth mewn meysydd polisi allweddol yn Llywodraeth Cymru.	Tymor byr

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
4.6	Sicrhau bod unrhyw ganllawiau ar gyfer rhaglenni ariannu cyflenwol yn egluro'n blaen ble gellir defnyddio'r cyllid fel eu bod yn cefnogi chwarae, gwaith chwarae a digonolrwydd chwarae.	Gweler 4.5	Tymor byr
4.7	Craffu ar ddyraniad rhaglenni ariannu eraill i ddynodi i ba raddau y mae chwarae, gwaith chwarae a digonolrwydd cyfleoedd chwarae yn cael eu cefnogi.	Bydd aelodau'r Bwrdd Gweithredu yn ystyried ffrydiau ariannu yn eu meysydd polisi ac yn adolygu'r opsiynau ar gyfer ariannu chwarae, gwaith chwarae a digonolrwydd chwarae.	Tymor byr

Argymhelliad allweddol 5: Cefnogi trosglwyddiad rhaglen wybodaeth i'r cyhoedd am yr hawl i chwarae.

Ymateb Llywodraeth Cymru: Derbyn.

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i hyrwyddo hawl plant a phobl ifanc i chwarae a bydd yn parhau i weithio gyda'r sector i gefnogi cyflwyno rhaglen wybodaeth i'r cyhoedd i gyflawni canlyniad disgwyliedig y Grŵp Llywio a amlinellir isod:

- Mae pwysigrwydd chwarae ar gyfer iechyd a lles plant, a chymdeithas yn ehangach, yn cael ei ddeall yn well.

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
5.1	Gweithio gyda Chwarae Cymru a darparu buddsoddiad parhaus digonol i sicrhau bod ei ymgyrch <i>Plentyndod Chwareus</i> gyda'r cyrhaeddiad ehangaf er mwyn cael yr effaith mwyaf.	Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i weithio gyda Chwarae Cymru i dynnu sylw at Plentyndod Chwareus mewn cyfathrebu ehangach ac edrych ar ffyrdd o sicrhau'r effaith fwyaf. Fe wnaeth Llywodraeth Cymru ariannu a chefnogi lansiad ffilm Chwarae Cymru "dyma pam mae chwarae mor bwysig" sy'n dathlu ac yn tynnu sylw at bwysigrwydd chwarae.	Tymor byr - parhaus
5.2	Adolygu a diweddarau gwefannau a gweithgarwch cyfathrebu eraill Llywodraeth Cymru a anelir at y cyhoedd, gan roi sylw penodol i sicrhau negeseuon cyson.	Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn parhau i godi ymwybyddiaeth a gweithio gyda meysydd polisi allweddol i sicrhau bod y negeseuon yn ymwneud â chwarae plant yn gyson. Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn ystyried sut y gallwn ddefnyddio ein cyfathrebiadau yn ehangach i dynnu sylw at bwysigrwydd chwarae a sicrhau bod y negeseuon a roddir yn gyson.	Tymor canolig

Argymhelliad allweddol 6: Defnyddio'r Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae'n ehangach i gwmpasu ystod eang o gyrff eraill.

Ymateb Llywodraeth Cymru: Derbyn mewn egwyddor.

Cymru oedd y wlad gyntaf i ddeddfu ar gyfer chwarae fel rhan o Fesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010, gan warantu hawl plant i chwarae drwy sicrhau bod awdurdodau lleol yn sicrhau cyfleoedd digonol, drwy'r Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae. Rhoddwyd dyletswydd statudol ar awdurdodau lleol i asesu a, chyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, sicrhau digon o gyfleoedd i blant chwarae yn eu hardaloedd. Gelwir hyn bellach yn 'Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae'. Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn parhau i weithio gyda'r sector a rhanddeiliaid allweddol i godi ymwybyddiaeth o'r Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae ac i ystyried y cerrig milltir awgrymedig wrth gyflawni canlyniadau disgwylieidig y Grŵp Llywio a amlinellir isod:

- Mae hawl plant i chwarae'n cael ei chydabod a'i gwreiddio mewn polisïau ac arferion cenedlaethol.
- Mae potensial y Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae i fynd i'r afael ag agendâu polisi cymdeithasol eraill yn cael ei wireddu.

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
6.1	Sefydlu Siartr Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae (neu debyg) a mynd ati'n weithredol i annog ymrwymiad i'r Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae gan gyrff cyhoeddus sydd heb eu cynnwys ynddi.	Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn archwilio gweithredu Siarter Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae gyda Bwrdd Gweithredu'r Adolygiad o Gyfleoedd Chwarae. Fodd bynnag, penderfyniad i Weinidogion Cymru fydd hwn yn y pen draw.	Tymor hir
6.2	Dynodi'r ystod eang o gyrff (fel Iechyd Cyhoeddus Cymru, byrddau iechyd lleol, cyrff llywodraethu ysgolion, Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol, Cyngorau Tref	Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn archwilio'r opsiwn o ehangu'r Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae gyda'r Bwrdd Gweithredu. Fodd bynnag, byddai hyn yn gofyn am newid deddfwriaethol ac felly'n	Tymor hir

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
6.2 parhad	a Chymuned) y gallai'r Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae fod yn berthnasol iddynt yn y dyfodol.	ddarostyngedig i broses ddeddfwriaethol y Senedd.	
6.3	Ystyried yr amserlen ddeddfwriaethol er mwyn archwilio ehangu'r Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae statudol i gyrff eraill y tu hwn i awdurdodau lleol Cymru.	Yn gysylltiedig â 6.1 a 6.2.	Tymor hir

Argymhelliad allweddol 7: Sicrhau bod yr hawl i chwarae wedi ei hymgorffori yn ddigonol mewn offerynnau a phenderfyniadau polisi strategol.

Ymateb Llywodraeth Cymru: Derbyn.

Mae chwarae a digonolrwydd chwarae wedi'i ymgorffori'n ddigonol yn adran Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant yr Asesiad Effaith Integredig. Felly, credaf ein bod wedi cyflawni canlyniadau disgwyliedig y Grŵp Llywio a amlinellir isod:

- Mae'r synergedd rhwng Dyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010 a Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011 yn cael ei gydnabod a'i gyfrif.

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
7.1	Ystyried sut i integreiddio a chynnwys materion sy'n ymwneud â chwarae a digonolrwydd cyfleoedd chwarae yn adran Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant yr Adolygiad Asesiad Effaith Integredig.	Mae'r cwestiwn canlynol yn Adran 3 y templed cyfredol ar gyfer yr Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant: • <i>Sut y mae eich cynnig yn gwella neu'n herio hawliau plant, fel y'u nodir yn erthyglau CCUHP a'i Brotocolau Dewisol? Cyfeiriwch at yr erthyglau i weld pa rai sy'n berthnasol i'ch polisi eich hun.</i> Mae swyddogion polisi Llywodraeth Cymru yn adolygu pob un o'r Erthyglau (gan gynnwys Erthygl 31 – yr hawl i chwarae) ac yn ystyried sut mae eu cynnig yn gwella neu'n herio pob Erthygl. Ystyrir CCUHP yn ei gyfanrwydd.	Tymor byr

Argymhelliad allweddol 8: Sicrhau bod egwyddor chwarae fel mater o gyfiawnder gofodol yn cael ei chydabod a'i deall trwy Bolisi Cynllunio Cymru.

Ymateb Llywodraeth Cymru: Derbyn.

Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn gweithio gyda rhanddeiliaid mewnol ac allanol i fwrw ymlaen â'r camau gweithredu i gefnogi gweithredu'r argymhelliad allweddol hwn. Mae Polisi Cynllunio Cymru yn rhoi pwys ar ddiogelu mannau agored, caeau chwarae neu ddatblygiadau yng nghefn gwlad. Mae'n nodi y dylai datblygiadau newydd wella ansawdd lle a chreu strydoedd diogel, cymdeithasol ac atyniadol lle mae pobl am gerdded, beicio a mwynhau a lle gall plant chwarae. Mae Polisi Cynllunio Cymru yn cydnabod effaith Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010, sy'n gosod dyletswydd ar awdurdodau lleol i sicrhau bod digon o gyfleoedd i blant chwarae. Bydd y Bwrdd Gweithredu yn ystyried ac yn bwrw ati i gyflawni canlyniadau disgwyliedig y Grŵp Llywio a amlinellir isod:

- Mae *Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 16* yn gyson gyda'r diffiniadau o amgylcheddau chwarae a geir yn *Cymru – gwlad lle mae cyfle i chwarae*.
- Mae canllawiau cynllunio yn adlewyrchu'r iaith a ddefnyddir yn *Cymru – gwlad lle mae cyfle i chwarae*.
- Mae'r holl weithwyr cynllunio proffesiynol, yn cynnwys datblygwyr tai, yn fwy abl i ystyried a darparu ar gyfer chwarae plant yn unol â chyfarwyddyd cenedlaethol.
- Ymgynghorir yn well gyda chymunedau pan mae gwaredu tir, yn cynnwys tiroedd ysgolion, yn cael ei ystyried.
- Mae mannau chwarae'n cael eu gwarchod pan fydd gwaredu tir yn cael ei ystyried.
- Mae gwarchod caeau chwarae a mannau agored rhag cael eu datblygu, fel yr amlinellir ym Mholisi Cynllunio Cymru – Rhifyn 11, yn cael ei adlewyrchu yng Nghanllawiau Cynllunio Atodol Awdurdodau Lleol.

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
8.1	Adolygu a diwygio <i>Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 16 (Chwaraeon, Hamdden a Mannau Agored)</i> , i gynnwys egwyddor cyfiawnder gofodol ar gyfer plant a	Mae'r Nodiadau Cyngor Technegol yn ymhelaethu ar y polisi a bennwyd ym Mholisi Cynllunio Cymru er mwyn sicrhau bod y polisi cynllunio cenedlaethol yn addas i'r diben.	Tymor hir

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
8.1 parhad	chymdogaethau cyfeillgar at blant y tu hwnt i fannau chwarae dynodedig, fel ei bod yn gymwys i bob gofod cyhoeddus, yn cynnwys tiroedd ysgolion.	Pan fydd Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 16 (Chwaraeon, Hamdden a Gofod Agored) yn cael ei ddiwygio, bydd swyddogion Llywodraeth Cymru yn cydweithio i ystyried Polisi Cynllunio Cymru er mwyn sicrhau bod cyfleoedd i chwarae yn cael ystyriaeth briodol.	
8.2	Defnyddio canllawiau cynllunio i sicrhau bod Aseidiadau Digonolrwydd Chwarae'n cyfrannu at dystiolaeth allweddol i hysbysu Cynlluniau Datblygu Lleol, Cynlluniau Bro a chyfarwyddyd polisi trafnidiaeth a gofodol eraill.	Bydd swyddogion Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda chydweithwyr i sicrhau bod Polisi Cynllunio Cymru yn annog awdurdodau lleol i ystyried cyfleoedd i chwarae ar draws y broses gynllunio ac yn eu cyfarwyddo i ymgorffori ac ystyried gwybodaeth o amrywiaeth o ffynonellau fel rhan o'u prosesau cynllunio.	Tymor hir
8.3	Cefnogi awdurdodau lleol i ddatblygu canllawiau cynllunio atodol, gan gyfeirio at <i>Cynllunio a Galluogi Amgylcheddau Iach</i> lechyd Cyhoeddus Cymru.	Fe wnaeth Llywodraeth Cymru gomisiynu lechyd Cyhoeddus Cymru i ddatblygu casgliad o ddogfennau o'r enw Cynllunio a Galluogi Amgylcheddau Iach (https://www.llyw.cymru/polisi-cynllunio-cymru) i fynd i'r afael â lefelau cynyddol o ordewdra ar draws Cymru. Mae'r dogfennau'n cyfrannu at greu amgylcheddau iach, gan gynnwys pwysau iach, drwy nodi pwysigrwydd cynllunio lleol a hwyluso amgylcheddau egniol.	Tymor byr
8.4	Newid yr iaith mewn canllawiau cynllunio o 'gyfleoedd chwarae' i 'gyfleoedd i chwarae' er mwyn annog ffordd o feddwl ehangach sy'n cynnwys mwy	Yn gysylltiedig â 8.1 ac 8.2.	Tymor hir

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
8.4 parhad	na mannau chwarae dynodedig.		
8.5	Sicrhau bod yr egwyddor o warchod gofodau agored, yn cynnwys tiroedd ysgolion a mannau chwarae, yn cael ei chynnwys yng Nghanllawiau Cynllunio Atodol Awdurdodau Lleol.	Mae Polisi Cynllunio Cymru yn gofyn am ystyried diogelu mannau agored, caeau chwarae neu ddatblygiadau yng nghefn gwlad. Mae'r polisi'n nodi y dylid diogelu pob maes chwarae rhag cael ei ddatblygu, boed yn eiddo i gorff cyhoeddus, preifat neu wirfoddol, ac eithrio: • "lle y gellir cadw a gwella cyfleusterau orau drwy ailddatblygu rhan fach o'r safle; • lle y darperir darpariaeth arall yn yr un ardal o'r un budd i'r gymuned, gan osgoi colli'r ddarpariaeth dros dro; • lle y mae gormod o ddarpariaeth o'r fath yn yr ardal." Bydd swyddogion Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda chydweithwyr i sicrhau bod Polisi Cynllunio Cymru a chanllawiau cysylltiedig eraill yn annog ystyried cyfleoedd i chwarae.	Tymor hir
8.6	Cynhyrchu nodyn cyfarwyddyd polisi cynllunio (PPG) ar gyfer datblygwyr, sy'n mynnu y dylent gofio ystyried yr Asesiad Digonolrwydd Chwarae wrth gynllunio datblygiadau newydd.	Bydd swyddogion Llywodraeth Cymru yn ymdrin â'r gofyniad hwn drwy newidiadau i Bolisi Cynllunio Cymru.	Tymor hir

Argymhelliad allweddol 9: Sicrhau bod safbwyntiau a phrofiadau plant yn hysbysu'r ffyrdd y mae cymdogaethau'n cael eu cynllunio a'u rheoli.

Ymateb Llywodraeth Cymru: Derbyn.

Bydd y Bwrdd Gweithredu'r Adolygiad o Gyfleoedd Chwarae yn ystyried gwaith ac argymhellion y Rhwydwaith Cenedlaethol Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae ac yn gweithio gyda'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen Iechyd Democrataidd i fwrw ymlaen â chamau gweithredu i gefnogi canlyniadau disgwyledig y Grŵp Llywio a amlinellir isod:

- Ymatebir i farn y plant ac mae plant yn cael eu cefnogi i fod yn asiantau gweithredol ac i gyfranogi yn y broses digonolrwydd cyfleoedd chwarae.
- Mae Asesiadau Digonolrwydd Chwarae a chynlluniau gweithredu, yn ogystal â Chynlluniau Datblygu Lleol a Chynlluniau Bro yn adlewyrchu barn, anghenion a dewisiadau plant yn well.

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
9.1	Comisiynu a chefnogi ymchwil i gyfiawnder gofodol a chyfleoedd i chwarae ar gyfer grwpiau penodol o blant, yn cynnwys rhai sy'n byw mewn ardaloedd lleol. Sicrhewch eich bod yn cynnwys argymhellion ar gyfer gweithredu.	Bydd y Bwrdd Gweithredu'r Adolygiad o Gyfleoedd Chwarae yn ystyried argymhellion gan y Rhwydwaith Cenedlaethol Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae o ran ymchwil i gyfiawnder gofodol a chyfleoedd i chwarae.	Tymor canolig
9.2	Sicrhau bod yr adolygiad o'r Pecyn Cymorth Asesu Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae yn annog a chefnogi awdurdodau lleol i ddatblygu rhaglenni ymgynghori cyfeillgar at blant ar lefel cymdogaeth. Dylai gynnwys ymchwil tra-leol gyda phlant gan ddefnyddio dulliau gofodol a chreadigol.	Mae hyn yn gysylltiedig â chamau gweithredu yn 2.2 a 2.3, a bydd yn cael ei ystyried fel rhan o'r gwaith o adolygu, adnewyddu ac ail-lansio pecyn cymorth a chanllawiau'r Asesiad Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae.	Tymor byr

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
9.3	Annog Cyngorau Tref a Chymuned i ddefnyddio eu pŵer i benodi cynrychiolwyr ieuenctid neu i sefydlu cyngorau ieuenctid, fel yr amlinellir ym Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.	Mae Llywodraeth Cymru wedi sefydlu Grŵp Gorchwyl a Gorffen Iechyd Democrataidd i gynyddu ymgysylltiad a chyfranogiad pobl ifanc mewn cyngorau cymuned. Fel rhan o'r broses o ddatblygu a gweithredu argymhellion y Bwrdd Ieuenctid Dros Dro , mae gwaith yn mynd rhagddo i ystyried sut i sefydlu model llywodraethu a arweinir gan bobl ifanc.	Tymor canolig

Argymhelliad allweddol 10: Sicrhau bod trefniadau diogelu digonol mewn lleoliadau gwaith chwarae.

Ymateb Llywodraeth Cymru: Derbyn.

Mae diogelu ac amddiffyn plant yn gyfrifoldeb i bawb.

Ym mis Ionawr 2022 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru [Gweithio Gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl:Cod Ymarfer Diogelu](#), sy'n rhoi cyngor i unrhyw un sy'n cynnig gwasanaethau neu weithgareddau i blant ac oedolion a allai fod yn wynebu risg. Mae'r Cod yn nodi disgwyliadau Llywodraeth Cymru mewn perthynas â threfniadau diogelu craidd ac yn galluogi unigolion, grwpiau a sefydliadau i ddangos bod camau rhesymol yn cael eu cymryd i sicrhau diogelwch plant ac oedolion sy'n wynebu risg.

Yn ystod tymor y Senedd hon, mewn [ymateb i Argymhelliad 13](#) o'r Ymchwiliad Annibynnol i Gam-drin Plant yn Rhywiol - sef gosod ddyletswydd statudol ar ystod eang o unigolion sy'n gweithio'n agos â phlant i roi gwybod am blant sydd mewn perygl o gam-drin rhywiol – mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i adeiladu ar y Cod Ymarfer Diogelu drwy ymgysylltu'n eang ac archwilio safbwyntiau ar sicrhau bod gan y rhai sy'n darparu gwasanaethau neu'n cynnig gweithgareddau i blant ac oedolion a allai fod yn wynebu risg drefniadau diogelu cymesur ac effeithiol ar waith. Bydd aelodau'r Bwrdd Gweithredu yncymryd rhan yn y gweithgarwch hwn.

Yn ogystal, mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi'r [Fframwaith Ansawdd Chwarae, Dysgu a Gofal Plentynod Cynnar](#) yn ddiweddar sy'n dwyn ynghyd y gofynion allweddol ar gyfer darparu'r math o ddarpariaeth a safon y ddarpariaeth yr ydym ei heisiau yng Nghymru. Mae'n egluro bod diogelu yn golygu cadw pobl yn ddiogel rhag cael eu cam-drin, eu hesgeuluso neu eu niweidio a gwybod beth i'w wneud os yw plentyn yn wynebu risg. Mae'n cynnwys dolenni i Weithdrefnau Diogelu Cymru a hyfforddiant ymwybyddiaeth diogelu Gofal Cymdeithasol Cymru. Mae'r Pecyn Cymorth Ymarfer Myfyriol, sy'n cyd-fynd â'r fframwaith, yn cynnwys safon ansawdd o ran diogelu babanod a phlant ifanc rhag niwed, camdriniaeth ac esgeulustod.

Cyhoeddwyd y Fframwaith Ansawdd ar ffurf drafft wrth i waith ymgysylltu fynd rhagddo ag ystod eang o ymarferwyr ar ei weithredu. Y nod yw cyhoeddi fersiynau terfynol o'r dogfennau yn haf 2024. Byddwn yn cynnal gweithgareddau i gefnogi canlyniadau disgwylidig y Grŵp Llywio a amlinellir isod:

- Mae trefniadau diogelu mewn lleoliadau gwaith chwarae yn cael eu deall a'u gweithredu.

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
10.1	Comisiynu adolygiad annibynnol o'r trefniadau ar gyfer diogelu plant mewn lleoliadau ble nad ydynt yn cael eu hebrwng gan eu rhieni neu eu gofalwyr, heblaw am ysgolion a cholegau ac yn cynnwys lleoliadau sy'n cael eu cwmpasu gan Orchymyn Eithriadau Gwarchod Plant a Gofal Dydd (Cymru) 2010 (fel y'i diwygiwyd) ar hyn o bryd.	Bydd hyn yn rhan o'r ymrwymiad a wnaed gan Lywodraeth Cymru, mewn ymateb i Argymhelliad 13 o'r Ymchwiliad Annibynnol i Gam-drin Plant yn Rhywiol - sef ymgysylltu'n eang ac archwilio safbwyntiau ar sicrhau bod gan y rhai sy'n darparu gwasanaethau neu'n cynnig gweithgareddau i blant ac oedolion a allai wynebu risg drefniadau diogelu cymesur ac effeithiol ar waith.	Tymor hir
10.2	Gweithio gyda rhanddeiliaid allweddol i sicrhau bod lleoliadau gwaith chwarae heb eu rheoleiddio'n ymwybodol o'r Côd Gwirfoddol o Ymarfer Diogelu a chofrestru i ymrwymo i'w ddefnyddio'n ymarferol.	Bydd swyddogion Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda rhanddeiliaid allweddol i sicrhau eu bod yn ymwybodol o'r adroddiad Gweithio Gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl: Cod Ymarfer Diogelu ac yn annog ei fabwysiadu yn eu lleoliadau. Cafodd y Cod, a gyhoeddwyd ac a raeadrwyd ym mis Ionawr 2022, ei gynllunio i godi ymwybyddiaeth a rhoi cyngor i unrhyw un sy'n cynnig gweithgareddau i blant neu oedolion a allai fod yn wynebu risg, ar gymryd camau rhesymol i helpu i'w diogelu rhag niwed. Gellir ei fabwysiadu a'i weithredu mewn unrhyw leoliad ac mae'n cynnwys dolen i Chwarae Cymru, yn ogystal â ffynonellau cymorth eraill.	Tymor byr - parhaus

Argymhelliad allweddol 11 Adolygu rheoliadau gwarchod plant a gofal dydd a gorchmynion sy'n ymwneud â gwaith chwarae.

Ymateb Llywodraeth Cymru: Derbyn.

Bydd Llywodraeth Cymru yn ystyried canlyniad yr [adolygiad](#) a wnaed mewn perthynas â Gorchmyn Eithriadau Gwarchod Plant a Gofal Dydd (Cymru) 2010 (fel y'i diwygiwyd), Rheoliadau Gwarchod Plant a Gofal Dydd (Cymru) 2010 (fel y'u diwygiwyd), y Safonau Gofynnol Cenedlaethol a'r gofynion deddfwriaethol sy'n sail i gofrestru lleoliadau chwarae mynediad agored er mwyn bwrw ati i gyflawni canlyniadau disgwylidig y Grŵp Llywio a amlinellir isod:

- Mae defnydd cymesur o'r Safonau Gofynnol Cenedlaethol yn cael ei ddeall a'i weithredu ar gyfer lleoliadau gwaith chwarae.
- Mae system drylwyr sy'n sicrhau trefniadau diogelu ac addasrwydd staff yn cael ei chynnal ym mhob lleoliad gwaith chwarae.
- Mae rheoliadau, cofrestru ac archwilio sy'n effeithio ar leoliadau gwaith chwarae'n cael eu diweddarau a'u gwneud yn fwy addas i'r diben.

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
11.1	Adolygu ymarfer a throsglwyddiad cyfundrefn arolygu Arolygiaeth Gofal Cymru sy'n ymwneud â gwaith chwarae i wella ei addasrwydd i'r diben o fewn y rheoliadau cyfredol. Dylai hyn hysbysu newidiadau i'r Safonau Gofynnol Cenedlaethol (SGC) a rheoleiddio ac archwilio'r holl leoliadau gwaith chwarae a dylai hefyd gynnwys datblygiad SGC unigol ar gyfer lleoliadau gwaith chwarae mynediad agored.	Bydd swyddogion Polisi Chwarae a Pholisi Gofal Plant yn gweithio gydag Arolygiaeth Gofal Cymru a'r sector gwaith chwarae i adolygu sut mae'r drefn gofrestru ac arolygu yn ymwneud â lleoliadau chwarae mynediad agored yn cael ei gweithredu'n ymarferol. Bydd y swyddogion hyn yn ystyried newidiadau pellach i'r Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir i blant hyd at 12 oed a gafodd eu diweddarau ym mis Mai 2023 ac yn ymgynghori ar ddiwygiadau posibl i'r Rheoliadau a'r Safonau.	Tymor canolig

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
11.2	Adolygu ac ymgynghori ar Orchymyn Eithriadau Gwarchod Plant a Gofal Dydd (Cymru) 2010 (fel y'i diwygiwyd), sy'n gofyn am gofrestru pob darpariaeth sy'n rhedeg am dros ddwy awr y diwrnod neu chwe diwrnod y flwyddyn. Adolygu eithriadau hyfforddi a dysgu a gwahardd cofrestru gwirfoddol lleoliadau o'r fath.	Ar hyn o bryd mae Llywodraeth Cymru yn adolygu Gorchymyn Eithriadau Gwarchod Plant a Gofal Dydd (Cymru) 2010 (fel y'i diwygiwyd) i nodi unrhyw faterion perthnasol ac a yw'n dal yn addas i'r diben. Bydd swyddogion polisi yn ymgysylltu â rhanddeiliaid mewnol / allanol perthnasol i nodi'r materion a'r atebion posibl. Bydd unrhyw newidiadau arfaethedig yn destun ymgynghoriad.	Tymor canolig
11.3	Adolygu a diweddarau'r diffiniad o waith chwarae mynediad agored a'r lleoliadau ble mae'n digwydd a gwneud adolygiadau perthnasol i'r Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Darpariaeth Gofal Plant a Reoleiddir.	Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn gweithio gyda Chwarae Cymru i adolygu a diweddarau'r Safonau Gofynnol Cenedlaethol yn ôl y gofyn.	Tymor canolig
11.4	Diwygio'r amod yn Rheoliadau Gwarchod Plant a Gofal Dydd (Cymru) 2010 (fel y'i diwygiwyd) i gofrestru safle lleoliad fel bod gwasanaethau chwarae mynediad agored peripatetig a lleoliadau y tu allan i oriau ysgol yn gallu cofrestru unwaith gydag agwedd risg-budd at ychwanegu lleoliadau ychwanegol.	Bydd Llywodraeth Cymru yn cydweithio ag Arolygiaeth Gofal Cymru a rhanddeiliaid i archwilio'r newidiadau sydd eu hangen i'r broses gofrestru er mwyn galluogi gwasanaethau chwarae mynediad agored peripatetig a lleoliadau y tu allan i'r ysgol i gofrestru unwaith gyda dull risg-budd o ychwanegu lleoliadau ychwanegol.	Tymor canolig

Argymhelliad allweddol 12: Datblygu isadeiledd strategol ar gyfer datblygu'r gweithlu gwaith chwarae.

Ymateb Llywodraeth Cymru: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i gefnogi ymarferwyr gofal plant a gwaith chwarae i godi eu lefelau sgiliau trwy gymwysterau, mynediad at lwybrau hyfforddi strwythuredig a lwybrau gyrfa clir. Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda'r cyrff dyfarnu cymwysterau, Gofal Cymdeithasol Cymru a rhanddeiliaid i ystyried cymorth sgiliau sector i weithwyr chwarae. Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn cydnabod bod y gweithlu yn darparu cefnogaeth hanfodol ym mlynnyddoedd cynharaf bywyd plentyn, gan osod sylfeini cadarn ar gyfer eu datblygiad gwybyddol, emosiynol a chymdeithasol parhaus.

Mae'r [Cynllun Gweithlu Gofal Plant, Chwarae a'r Blynnyddoedd Cynnar](#) wedi'i seilio ar y rhagosodiad y dylai plant o bob cefndir gael y dechrau gorau mewn bywyd. Uchelgais hirdymor y cynllun yw archwilio cyflwyno cofrestriad proffesiynol ar gyfer y gweithlu gofal plant a gwaith chwarae. Bydd swyddogion polisi yn adolygu'r camau a gymerwyd wrth weithio tuag at ganlyniadau disgwylidiedig y Grŵp Llywio a amlinellir isod:

- Mae rolau a chyfrifoldebau am gefnogaeth sgiliau sector yn cael eu deall ac mae gan y sector gwaith chwarae gynrychiolaeth strategol glir.
- Mae cymwysterau gwaith chwarae'n addas ac yn cyflawni anghenion y sector.
- Mae gwaith chwarae'n cael ei gydnabod fel rhan bwysig o'r gweithlu plant.
- Mae mecanwaith ar gyfer asesu addasrwydd staff yn cael ei weithredu.
- Mae darparwyr gwaith chwarae'n datblygu dealltwriaeth gyffredin o'r hyn sy'n cyfrif fel gwaith chwarae o safon a sut y gellir ei gyflawni.

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
12.1	Gwneud rôl Cyngor Addysg a Hyfforddiant Gwaith Chwarae Cymru (PETC Cymru) yn fwy ffurfiol, fel un o ymgynghoreion allweddol Cymwysterau Cymru i gefnogi ystyried ceisiadau newydd i	Bydd Llywodraeth Cymru yn cefnogi trafodaethau rhwng Cyngor Addysg a Hyfforddiant Gwaith Chwarae Cymru (PETC Cymru) a Chymwysterau Cymru i benderfynu ar rôl barhaus PETC Cymru mewn perthynas â chymwysterau gweithwyr chwarae.	Tymor canolig

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
12.1 parhad	gymeradwyo cymwysterau ar gyfer gwaith chwarae.	Dros y tymor hwy, bydd gwaith yn cael ei wneud gyda Gofal Cymdeithasol Cymru, gyda'r nod o gynnig cymorth sgiliau sector i weithwyr chwarae. Caiff hyn ei gyflawni drwy ddiwygio Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 a fydd yn galluogi ymestyn y diffiniadau o weithiwr gofal cymdeithasol i gynnwys pob gweithiwr gofal plant a gwaith chwarae.	
12.2	Fel trefniant tymor byr i ganolig, ffurfioli a sicrhau adnoddau ar gyfer y trefniant presennol o gynrychiolaeth sgiliau sector a ddarperir gan PETC Cymru gyda Chwarae Cymru'n darparu'r ysgrifenyddiaeth a chefnogaeth.	Yn gysylltiedig â chymau gweithredu yn 12.1	
12.3	Yn y tymor canolig i'r tymor hir, ystyried sefydliad priodol i gydlynw'r gwahanol swyddogaethau cefnogaeth sgiliau sector ar gyfer gwaith chwarae yng Nghymru. Dylai hyn ystyried rolau esblygol PETC Cymru, Gofal Cymdeithasol Cymru a Chyngor y Gweithlu Addysg, yn ogystal â Phartneriaethau Sgiliau Rhanbarthol.	O ganlyniad i ddiwygiadau i Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016, bwriad Llywodraeth Cymru yw y bydd Gofal Cymdeithasol Cymru yn darparu cymorth sgiliau sector i weithwyr gwaith chwarae.	Tymor hir
12.4	Defnyddio canfyddiadau o'r adolygiad annibynnol i	Sefydlwyd Gweithgor Cofrestru Proffesiynol yn 2022 ac mae'n cynnwys	Tymor hir

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
12.4 parhad	gofrestriad proffesiynol y gweithlu blynyddoedd cynnar a gofal plant i hysbysu penderfyniadau am system gofrestru broffesiynol ar gyfer gwaith chwarae.	cynrychiolwyr o sefydliadau gwaith chwarae. Bydd ymgynghoriad yn cael ei lansio yn hydref 2023 i geisio barn y sector ynghylch cofrestru, gan gynnwys a ddylid cynnwys lleoliadau gwaith chwarae (heb eu cofrestru a'u cofrestru) mewn unrhyw gofrestr yn y dyfodol.	
12.5	Ymgynghori ar y gefnogaeth ar gyfer cofrestriad proffesiynol y gweithlu gwaith chwarae. Os y'i cefnogir gan y sector, dynodi corff priodol i ymgymryd â'r rôl, tra'n sicrhau trefniadau cytbwys rhwng rheoleiddwyr.	Gweler 12.4	Tymor hir
12.6	Cefnogi a sicrhau adnoddau ar gyfer y sector gwaith chwarae er mwyn gweithredu'r cynlluniau sicrhau ansawdd diweddaraf a ddatblygir gan ac ar gyfer y sector.	Cyhoeddwyd y <u>Fframwaith Ansawdd ar gyfer Chwarae, Dysgu a Gofal Plentyndod Cynnar</u> ar ffurf drafft ym mis Mehefin 2023 a bydd yn cael ei gwblhau ym mis Mehefin 2024 yn dilyn adborth gan ystod eang o ymarferwyr. Nod y Fframwaith yw rhoi arweiniad i arweinwyr ac ymarferwyr ar draws lleoliadau gofal plant a gwaith chwarae ac ysgolion ar ddarparu darpariaeth o ansawdd uchel i blant 0 - 5 oed. Mae Llywodraeth Cymru yn defnyddio cyllid craidd i ariannu Chwarae Cymru, a gwblhaodd 'Chwarae o Safon - y marc ansawdd gwaith chwarae' yn ddiweddar.	Tymor byr

Argymhelliad allweddol 13 Sicrhau bod cyllid digonol ar gael ar gyfer datblygu'r gweithluoedd chwarae a gwaith chwarae.

Ymateb Llywodraeth Cymru: Derbyn.

Mae uchelgais Llywodraeth Cymru i ddatblygu gweithlu gofal plant a gwaith chwarae medrus sy'n cael ei ystyried yn yrfa o ddewis, wedi'i nodi yn ein cynllun gweithlu 10 mlynedd [Gofal Plant, Chwarae a'r Blynyddoedd Cynnar](#). Mae'r cynllun yn cael ei adolygu a'i adnewyddu eleni gyda ffocws clir ar sut y gallwn gefnogi cynaliadwyedd, a recriwtio a chadw yn y sector. Rydym wedi ymrwmo i gefnogi ymarferwyr gofal plant a gwaith chwarae i godi eu lefelau sgiliau trwy gymwysterau, mynediad at lwybrau hyfforddi strwythuredig a llwybrau gyrfa clir. Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn adolygu gwaith traws-bolisi a chamau gweithredu wrth weithio tuag at ganlyniadau disgwyliedig y Grŵp Llywio a amlinellir isod:

- Cynllunnir ar gyfer trosglwyddiad cymwysterau gwaith chwarae i'r dyfodol, a'i ariannu'n strategol.
- Defnyddir gwerthusiadau a chanfyddiadau ymchwil i'r gweithlu i gynllunio'n strategol ar gyfer datblygu'r gweithlu.
- Rydym yn mynd i'r afael â materion sy'n ymwneud â recriwtio a chadw staff yn y gweithlu gwaith chwarae.
- Mae anghenion chwarae plant ac effaith penderfyniadau ar chwarae'n cael eu cydnabod gan ystod eang o weithwyr proffesiynol.

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
13.1	Ystyried gofynion penodol y sector gwaith chwarae a gweithwyr chwarae yn natblygiad cynlluniau ariannu i'r dyfodol i gefnogi hyfforddiant a datblygiad proffesiynol yn y sector.	Bwriad y Rhaglen Hyfforddi a Chymorth yw disodli'r rhaglen Cynnydd i Lwyddiant a ariannwyd gan Ewrop trwy ariannu tri chymhwyster gwaith chwarae ar wahân.	Tymor byr

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
13.2	Cynllunio ar gyfer ac ariannu opsiwn cynaliadwy i ddisodli'r rhaglen Cynnydd ar gyfer Llwyddiant ddaw i ben ym mis Mawrth 2023. Defnyddio canfyddiadau <i>Astudiaeth Gweithlu Chwarae Cymru 2021</i> i sicrhau datblygiad strategol a mabwysiadu agwedd gydweithredol yn hytrach nag agwedd gystadleuol tuag at ddyrannu cyllid ar gyfer hyfforddiant a chymwysterau.	Yn gysylltiedig â 13.1	Tymor byr
13.3	Defnyddio canfyddiadau o Asesiadau Digonolrwydd Chwarae, Asesiadau o Ddigonolrwydd Gofal Plant ac <i>Astudiaeth Gweithlu Chwarae Cymru 2021</i> i hysbysu adolygiad arfaethedig a gweithrediad Cynllun Gweithlu Gofal Plant, Chwarae a Blynnyddoedd Cynnar 10 mlynedd Llywodraeth Cymru.	Rhagwelir y bydd fersiwn ddiwygiedig o'r Cynllun Gweithlu Gofal Plant, Chwarae a'r Blynnyddoedd Cynnar yn cael ei gyhoeddi yn hydref 2023. Y bwriad yw y bydd hyn yn diweddarau'r cynllun 10 mlynedd i adlewyrchu'r cynnydd hyd yma a'r gwaith sydd i'w wneud dros weddill tymor y Senedd hon.	Tymor byr
13.4	Ymrwymo i ariannu datblygiad proffesiynol parhaus y gweithlu chwarae ehangach, er enghraifft trwy hyfforddiant, rhaglenni datblygiad proffesiynol neu gynadleddau amlasiantaethol.	Mae Llywodraeth Cymru yn defnyddio cyllid craidd i ariannu Chwarae Cymru ac mae ganddynt amcan ariannu penodol o ran datblygu'r gweithlu, sy'n eu galluogi i ddarparu hyfforddiant a datblygiad proffesiynol parhaus i'r gweithlu ehangach.	Tymor byr

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
13.5	Gweithio gyda'r sector i gytuno ar arweiniad ar raddfeydd cyflog, arferion recriwtio ac amodau a thelerau ar gyfer gwaith chwarae.	Mae cyngor ar arferion recriwtio ar gael ar hyn o bryd drwy Gofal Cymdeithasol Cymru ar gyfer y sector gofal plant a gwaith chwarae cyfan. Byddwn yn ystyried sut y gallwn fynd ymhellach ar y materion hyn fel rhan o'r broses o adolygu ac adnewyddu'r Cynllun Gweithlu Gofal Plant, Chwarae a'r Blynnyddoedd Cynnar sydd i'w gyhoeddi yn hydref 2023.	Tymor hir
13.6	Defnyddio ymchwil digonolrwydd cyfleoedd chwarae i hysbysu datblygiad a throsglwyddiad hyfforddiant traws-broffesiynol ar faterion cyfiawnder gofodol ar gyfer plant, i gynnwys yn benodol y bobl hynny sy'n ymwneud â chynllunio, teithio llesol a'r heddlu.	Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn bwrw ati i weithredu argymhellion y Rhwydwaith Cenedlaethol Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae mewn perthynas â'r gofynion hyfforddiant.	Tymor byr

Argymhelliad allweddol 14: Hyrwyddo pwysigrwydd chwarae a'r defnydd o diroedd ysgol fel ased cymunedol ar gyfer chwarae trwy'r polisi ysgolion bro.

Ymateb Llywodraeth Cymru: Derbyn.

Mae [Canllawiau Llywodraeth Cymru ar gyfer Ysgolion Bro](#) yn cydnabod pwysigrwydd chwarae o ran cefnogi lles plant a phobl ifanc, a sicrhau bod ganddynt yr amser a'r lle i chwarae ac i fynegi eu hunain. Mae ysgolion bro yn rhoi'r plentyn wrth wraidd eu dull gweithio. Maent yn rhan allweddol o'r gymuned leol, gan gynnig cyfleoedd i ddefnyddio cyfleusterau'r ysgol ar gyfer dysgu oedolion, lles, chwarae, chwaraeon, a gweithgareddau diwylliannol a chymunedol eraill. Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn adolygu cynnydd gwaith traws-bolisi a chydweithio i fodloni canlyniadau disgwylidig y Grŵp Llywio a amlinellir isod:

- Hwylusir gwerthfawrogiad llawn o werth chwarae a sut i'w gefnogi er ei fwyn ei hun mewn ysgolion.
- Mae asesiad risg-budd fel elfen allweddol o bolisi ac ymarfer, wedi'i wreiddio mewn ysgolion.
- Mae'r hawl i chwarae'n cael ei chefnogi'n well trwy bob agwedd o'r diwrnod ysgol.
- Mae ysgolion yn cael eu cydnabod a'u defnyddio fel lleoliadau i chwarae mewn cymdogaethau.

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
14.1	Sicrhau bod pwysigrwydd chwarae wedi ei wreiddio yn hyfforddiant a chronfa wybodaeth holl staff yr ysgol, yn cynnwys uwch-arweinyddion.	Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda phartneriaid allweddol i ystyried sut mae pwysigrwydd chwarae yn cael ei ymgorffori yn yr adnoddau dysgu proffesiynol ar gyfer ymarferwyr ysgol.	Tymor canolig
14.2	Sicrhau bod datganiad lefel uchel yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch (HSE) ar chwarae ac asesu risg-budd (ARB) yn cael ei gynnwys mewn unrhyw arweiniad ar gyfer ysgolion sy'n ymwneud â iechyd a	Bydd ystyriaeth yn cael ei roi i gynnwys datganiad lefel uchel yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch ar chwarae ac asesiadau risg-budd mewn canllawiau i ysgolion ar ddefnyddio cyfleusterau ysgol.	Tymor canolig

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
14.2 parhad	diogelwch am chwarae, gweithgareddau, a'r defnydd o gyfleusterau ysgol.		
14.3	Cyhoeddi canllawiau i gyrff llywodraethu ysgolion yn eu hatgoffa o hawl plant i chwarae ac am y disgwyliad i wneud ynsiŵr bod eu hysgol yn darparu'r gyfer yr hawl hon.	Bydd Llywodraeth Cymru yn diweddaru Pennod 25 o'r Canllaw i'r gyfraith i lywodraethwyr ysgolion sy'n egluro'r cyfrifoldebau iechyd a diogelwch a materion sy'n berthnasol i iechyd, diogelwch a lles disgyblion. Bydd y canllawiau diwygiedig yn cael eu rhannu gyda'r gyrff llywodraethu perthnasol. Wrth ddiweddaru'r canllawiau ar gyfer defnyddio cyfleusterau ysgol y tu hwnt i'r diwrnod ysgol, bydd Llywodraeth Cymru yn ystyried yr hyn y gellir ei gynnwys o safbwynt ysgolion bro ac yn cynnwys gwybodaeth am gyfleoedd chwarae.	Tymor byr
14.4	Diweddaru'r canllawiau ar gyfer defnyddio cyfleusterau'r ysgol y tu allan i'r diwrnod ysgol i gynnwys gwybodaeth am annog cyfleoedd i chwarae a darpariaeth gwaith chwarae. Defnyddio'r arweiniad hwn i hysbysu dyraniad grantiau i ysgolion.	Yn gysylltiedig â 14.3	Tymor canolig
14.5	Sicrhau bod unrhyw ddeddfwriaethau a ddatblygir i gefnogi cyflwyniad y fenter ysgolion bro yn cynnwys cyfeiriadau amlwg at y <i>Ddyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae</i> a osodir ar awdurdodau lleol.	Nid oes deddfwriaeth yn cael ei chynllunio ar hyn o bryd ar gyfer ysgolion bro.	Amherthnasol

Argymhelliad allweddol 15: Cynyddu a gwella amserau chwarae ac egwyl mewn ysgolion.

Ymateb Llywodraeth Cymru: Derbyn.

Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod bod amseroedd chwarae ac egwyl yn rhan bwysig o'r diwrnod ysgol, pan gaiff plant eu cefnogi i gael amser i chwarae a chymdeithasu gyda'u cyfoedion ynghyd ag amser i fwyta prydau iach. Bydd swyddogion Polisi Chwarae yn adolygu'r camau a gymerwyder mwyn bodloni canlyniadau disgwyliedig y Grŵp Llywio a amlinellir isod:

- Mae amser chwarae'n cael ei flaenoriaethu a'i ddiogelu fel rhan o bolisiau ysgol gyfan.
- Mae lleoliadau addysg ar gyfer pob oedran yn darparu mannau awyr agored a dan do o ansawdd ar gyfer chwarae ac mae'r ddau'n cael eu hystyried yr un mor bwysig mewn asesiadau.
- Mae'r broses arolygu'n cydnabod asesu risg-budd.

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
15.1	Gofyn i Estyn arolygu ac adrodd ar amser chwarae yn erbyn y meincnod a ddarperir gan ganllawiau digonolrwydd chwarae.	Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gydag Estyn i gefnogi pwysigrwydd chwarae i blant mewn ysgolion.	Tymor byr
15.2	Gofyn i Estyn adrodd ar achosion o gael gwared - neu fygwth cael gwared ar amser chwarae fel cosb.	Yn gysylltiedig â 15.1	Tymor byr
15.3	Sicrhau bod cynlluniau cyfredol ar gyfer diwygio'r diwrnod ysgol yn cynnwys canllawiau ar gyfer yr hyd	Mae Llywodraeth Cymru yn cefnogi pwysigrwydd amseroedd chwarae i blant a phobl ifanc. Mae'r gwaith ar strwythur a'r defnydd o amser ysgol yn	Tymor byr

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
15.3 parhad	byrraf ar gyfer egwyliau ac amserau chwarae mewn ysgolion.	parhau yng nghyd-destun diwygiadau addysg ehangach Llywodraeth Cymru.	
15.4	Sicrhau bod y fenter i ymestyn y diwrnod ysgol yn cynnwys opsiwn i blant ddefnyddio'r amser ychwanegol i chwarae.	Bydd swyddogion Llywodraeth Cymru yn parhau i weithio ar draws meysydd polisi gan sicrhau bod canllawiau ac unrhyw ddogfennaeth / gwybodaeth ategol ar gyfer cyrff llywodraethu yn gyfredol ac yn adlewyrchu unrhyw newidiadau.	Tymor hir
15.5	Sicrhau, drwy ganllawiau dylunio, bod dyluniad mewnol ysgolion, tirlunio a dyluniad meysydd chwarae'n cefnogi cynnwys nodweddion chwarae mewn cynlluniau ysgolion newydd o'r cychwyn cyntaf.	Bydd swyddogion Llywodraeth Cymru yn parhau i weithio ar draws meysydd polisi gan sicrhau bod canllawiau ac unrhyw wybodaeth ategol yn cefnogi cynnwys nodweddion chwarae mewn seilwaith ysgolion a gofal plant newydd.	Tymor byr
15.6	Sicrhau bod ysgolion yn cael eu cyfeirio at ganllawiau arfer da i'w galluogi i ddarparu cyfleoedd i blant chwarae'r tu allan bob dydd.	Yn gysylltiedig â 15.4	Tymor byr
15.7	Sicrhau bod Estyn ac Arolygiaeth Gofal Cymru yn gyfarwydd gydag ac yn meddu ar ddealltwriaeth dda o ddatganiad lefel uchel yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch (HSE) ar chwarae ac ARB a'i fod yn hysbysu eu harchwiliadau penodol yn briodol.	Mae Estyn ac Arolygiaeth Gofal Cymru wedi ymrwmo i gysylltu ar y mater hwn fel rhan o'u rhaglen arolygu ar y cyd. Fel rhan o raglen dysgu proffesiynol Estyn, mae'r Arolygiaeth wedi ymrwmo i sicrhau bod gan arolygwyr ddealltwriaeth dda o ddatganiad lefel uchel yr HSE ar chwarae ac asesiadau risg-budd i lywio ei waith ac mae'n gwbl	Tymor byr

Cerrig milltir awgrymedig		Cam gweithredu	Amserlen Tymor byr: erbyn Mawrth 2024 Tymor canolig: erbyn Mawrth 2025 Tymor hir: erbyn Mai 2026
15.7 parhad		ymwybodol o'r meincnod a ddarperir gan y canllawiau digonolrwydd chwarae. Mae arolygwyr gofal plant a chwarae Arolygiaeth Gofal Cymru wedi derbyn hyfforddiant ar bwysigrwydd cymryd risg a gafodd ei ddarparu ar y cyd gan Chwarae Cymru a Chlybiau Plant Cymru Kids' Clubs ar chwarae mentrus ac asesiadau risg-budd. Mae gan Arolygiaeth Gofal Cymru hefyd arolygwyr sy'n hyrwyddwyr chwarae.	